

Läkemedelshantering inom primärvård och kommunal hälso- och sjukvård

*Carina Nilsson, farmaceut & Anna Smedlund Eriksson,
informationssjuksköterska
Läkemedelsenheten*

www.rvn.se

1

Agenda

- Ansvar runt läkemedelshantering i organisationen
- Beställning av läkemedel
- Medicinsk gas
- Kvalitetsgranskning
- Övrigt runt läkemedelshantering:
 - Information på nätet
 - Nya styrdokument
 - Indragningar
 - Fortbildning
 - LäkemedelsNytt

www.rvn.se

2

Vårdgivaren ska fastställa rutiner för ordination och hantering av läkemedel i verksamheten (HSLF-FS 2017:37 - Ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården).

- Ansvar
- Ordination
- Inskrivning och utskrivning av patient
- Beställning
- Förvaring och skötsel av läkemedelsförråd
- Iordningställande av läkemedel
- Administrering och överlämnande av läkemedel
- Narkotikahantering
- Medicinska gaser

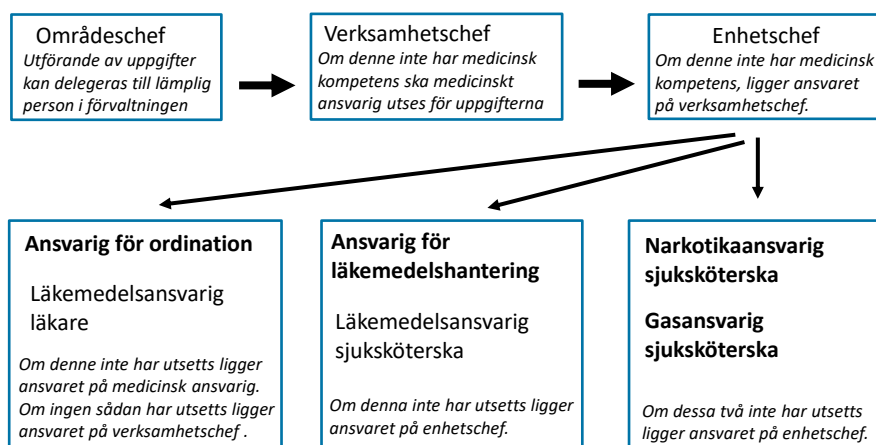
Paragraferna i föreskriften motsvarar de kapitel som finns i regionrutinen *Läkemedelshantering för hälso- och sjukvård i Västernorrland*

www.rvn.se

3

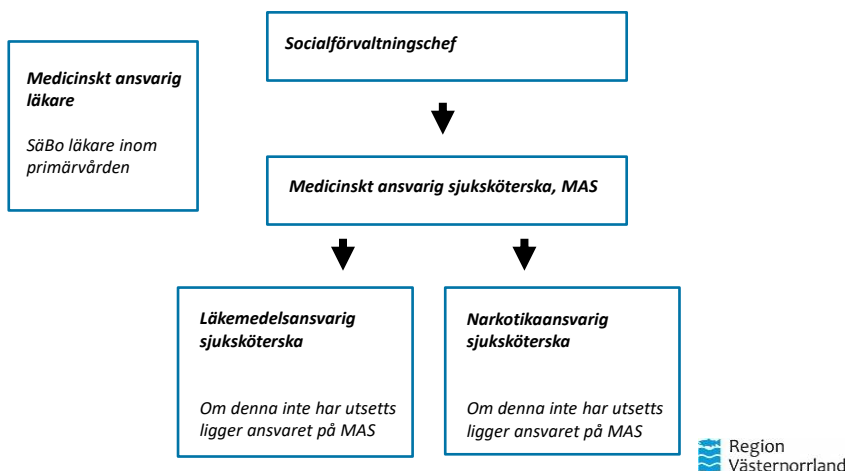
Ansvarsorganisation inom närsjukvårdsområden

www.rvn.se

4

Ansvarsorganisation inom kommunen

Region
Västernorrland

www.rvn.se

5

Ansvar för läkemedelshantering

Bilaga 4 Mall ansvarsbeskrivning för läkemedelsansvarig sjuksköterska/tandläkare/tandhygienist

Enhet: _____

Ansvar	Kommentar
☐ Tillsammans med verksamhetschef/enhetschef bidra till att enhetens lokala rutiner kring läkemedelshantering är kända och tillämpas.	
☐ Läkemedelsförråd - ansvara för att rutiner är kända och följs på enheten gällande: -inventering och utsortering av utgångna preparat -temperaturkontroll och städ -läkemedel som förvaras utanför läkemedelsrummet inkl. akutsäka läkruvagn -reklamation och indragning av läkemedel	
☐ Tillsammans med verksamhetschef/enhetschef medverka vid enhetens basorienteringsarbete	
☐ Kontaktperson till läkemedelsenheten och upphandlad läkemedelsleverantör	
☐ Informera kollegor vid förändringar i läkemedelsrelaterade rutiner samt ta upp aktuella läkemedelsfrågor	
☐ Se till att avvikelser från författningar, lokala rutiner, och i övrigt oönskade händelser, ex. att avvikelser i narkotikahanteringen rapporteras	

Läkemedelsansvarigsjuksköterska/tandläkare/tandhygienist

Verksamhetschef alternativt Enhetschef

- Lokal rutin
- Läkemedelsförråd
- Sortimentstyrning
- Informera kollegor
- Avvikelser

Region
Västernorrland

www.rvn.se

6

Läkemedelshantering- Beställning inom kommunen

Akutläkemedel

- Underlättar ordination och medicinering på jourtid
- Angelägen behandling kan startas upp snabbt
- Behöver inte skicka in patient till sjukhus
- Finansieras av regionen utifrån en fastställd baslista (finns på www.rvn.se/mittlakemedel under *Allmänt/Läkemedelsförråd*)
- Ska göras digitalt i ApoEx beställningssystem Care
- Att flera är behöriga beställare, så att någon alltid är i tjänst oavsett ledigheter eller sjukdom

www.rvn.se

7

Läkemedelshantering- Beställning inom kommunen -CARE

Betametason Evolan 0,5 mg 058892

FASS Utbyten

Substans Betametason

Mängd 30 st

Innehåll Tablett

Förpackningstyp Blister

42,64 kr

Köp

I lager

Produktinformation FASS Utbyten

Betapred 0,5 mg

Betapred 0,5 mg

Betametason Alternova 0,5 mg

Betametason Alternova 0,5 mg

Betame

www.rvn.se

8

Läkemedelshantering- Beställning inom primärvården

Tips att tänka på...

- Att flera är behöriga beställare, så att någon alltid är i tjänst oavsett ledigheter eller sjukdom
- Att gärna ha ett fastställt bassortiment, som underlättar vid beställning även för den ovane beställaren
- Att bassortimentet är uppdaterat efter behov samt rekommenderade och upphandlade läkemedel, se t.ex. Smarta val
- Rekommendationslista för bassortiment

9

Läkemedelshantering- Beställning inom primärvården

Smarta läkemedelsval, där ordnatören aktivt måste välja rätt preparat (urval ur tabell)

ATC-kod	Smart val	Sämre val
A10	Abasaglar eller Toujeo	Lantus
A10	Insulin lispro Sanofi	Humalog, Novorapid
B03	Ferinject via rekvisition	Ferinject via recept
M05	Zoledronic Acid eller Zoledronsyra, via rekvisition	Aclasta via recept
R03	Braltus	Spiriva
R03	Bufomix Easyhaler	Symbicort Turbuhaler
Y82	Aterhållsamhet vid typ 2 diabetes	Plasmaglukosstickor

Andra val gällande rekvisition eller recept (frågor från 27/4):
Zostavax = på recept
Prolia = via rekvisition

Gällande PnK-vacciner (som Prevenar 13) så är det lite oklart; Smittskydd jobbar på nya riktlinjer

10

Handelsvaror

Handelsvaror som ofta beställs från ApoEx	Upphandlad hos OneMed	art.nr.
Druvsockertabletter Dextro Energy 47g 14st/fp		1116526
Glidmedel Aco 250ml glidgel		1004083
Locobase fet kräm 100g oparfymerad		1112625
Munspray Proxident saliv 50ml mint m äppelsyra fluor		220442
Munspray Proxident smörjande 50 ml solsololja		286032
Muntork Proxident torr large skumgummi		202860
Vaselin ACO Special Care 100ml oparfymerad		1004082

Narkotikajournaler A5 art.nr 405634

Narkotikajournal A5 häfte med 16 blad
Artikel nr: 405634

OneMed Sverige AB

Leveranstid: Ca. 0 arbetsdagar

Region
Västernorrland

Förpackning: Köps i multipler av 20 eller 100

www.rvn.se

11

Läkemedelshantering- Bassortimentlistor

Region
Västernorrland

Sök

Mitt läkemedel
Allmänt
Akutmedicin
Behandlingsområden
Barnmorskor och sjuksköterskors förskrivningsrätt

Startsida / Allmänt / Läkemedelsförråd

Om rekommendationerna + **Läkemedelsförråd**

Apoteken i Västernorrland Akutläkemedelsförråd inom kommunal hälso- och sjukvård

Läkemedel och miljö Läkemedelsförråd på hälso- /vårdcentraler

Barn och läkemedel + Läkemedelsförråd vid primärvårdsjourer

Kvalitetsindikatorer för läkemedel

Levnadsvanor, rådgivning +

Vaccinationer +

Äldre och läkemedel +

Läkemedelsförråd -

<https://www.rvn.se/mittlakemedel>
 under fliken *Allmänt/Läkemedelsförråd*

www.rvn.se

12

Medicinsk gas i flaska

Hållbarhet

På gasflaskans etikett ska det framgå:

- typ av gas
- fyllningsdatum
- sista förbrukningsdatum.

Förvaring på enhet

- Varningsskylt på dörrar
- Förvaras väl förankrade
- Rummet ska ej innehålla brännbart material, tex. textilförråd
- Tomma och fyllda flaskor förvaras åtskilda på uppmärkt plats
- Övriga sjukhusgaser får inte förvaras tillsammans med medicinska gaser

Medicinsk gas i flaska

Sammanfattning

- Utse gasansvarig sjuksköterska på enheten
- Beställningsansvaret kan läggas på ej legitimerad personal vid behov
- Bestäm hur många flaskor ni behöver och när det är dags att beställa
- Reklamera felande flaskor, skriv orsak till reklamationen!
- Gör avvikelser i Platina

Medicinsk gas i hemmet

Syrgaskoncentrator

Philips EverFlo

Brandrisk

Ingen öppen eld får inte förekomma inom 2 m från användningsstället, dvs näsgrimmman.

Rökning är absolut förbjudet (även elcigarett)!

Ingen olja, salva eller fett får komma på syrgasutrustningen, förutom på näsgrimmman.

Medicinsk gas i lös flaska

Vid syrgasflaska ska skylt finnas på ytterdörren.

Fallrisk

Slang från syrgaskoncentrator till patienten utgör risk för fallskada. Detta måste särskilt beaktas vid samtidig nedsättning av kognition eller syn.

Kvalitetsgranskning av läkemedelshantering inom regionen

- Har sedan 2013 gjorts genom egeninspektionsenkäter
- Enligt beslut från Läkemedelskommittén ska regionen från 2021 göra fysiska granskningar
- Utförs av farmaceuter/sjuksköterska från Läkemedelsenheten
- Återkoppling sker genom förbättringsförslag i en Åtgärdsplan som skickas till läkemedelsansvarig sjuksköterska samt enhetschef
- Under 2021 utfördes 74 granskningar i regionen (av ca 160 enheter)

Kvalitetsgranskning sammanställning

Resultat från kvalitetsgranskningar i regionen under 2021

Förbättringsförslag	Procent
Lokal läkemedelshanteringsrutin	57 %
Kylskåps- och/eller rumstemperatur	42%
Medicinska gaser i flaska	30%
Ansvarsroller inom läkemedelshantering	26%
Läkemedel som förvaras utanför låst läkemedelsförråd	19%
Brytdatum på flytande läkemedel/flergångsampuller/salvor/krämer	18%

 Region
Västernorrland

www.rvn.se

17

Tips på informationssidor

Intranätet

- [Läkemedelshantering](#)
- [Läkemedelsförsörjning](#)
- [Skötsel av läkemedelsförråd – Leta läkemedel](#)

Externa nätet <https://rvn.se/lk>

- [Läkemedelshantering Råd & Riktlinjer](#)
- [Utbildningar](#)
- [Dokumentation](#) (bildspel efter fortbildningar)

 Region
Västernorrland

www.rvn.se

18

Läkemedelshantering på intranätet

Region Västernorrland

Startsida Verktyg & system Information och arbetssätt **Covid-19 – samlingsida**

Information och arbetssätt / Vårdens arbetssätt / Läkemedel / Läkemedelshantering

Service och stöd i arbetet

Vårdens arbetssätt

Behandlingslinjer, vårdförlopp och kvalitetssäkrade vårdprocesser

Primärvård

Somatisk specialistsjukvård

Psykiatrisk specialistsjukvård

Folk tandvården - arbetssätt

Lab, provtagning och röntgen

Strålsäkerhet

Omvårdnad

Asyisökande och flyktingar

Läkemedelshantering

För en säker läkemedelshantering är det viktigt att rutiner kring läkemedelshantering är kända och tillämpas. Här har vi samlat de viktigaste dokumenten kring läkemedelshantering i Västernorrland.

En säker läkemedelshantering är en förutsättning för hög patientsäkerhet.

Föreskrift om läkemedelshantering

Från 1 januari 2018 gäller föreskriften om Läkemedelshantering, [HSLF-FS 2017:37 - Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården – Konsoliderad](#)

Riktlinjer och råd för läkemedelshantering

[Läkemedelshantering för hälso- och sjukvård i Västernorrland \(pdf\)](#)

Bilagor till läkemedelshantering

Relaterade länkar

[Skötsel av läkemedelsförråd](#)

[Studiecirkel läkemedelshantering \(rvn.se\)](#)

[Uttag av läkemedel vid centralt läkemedelsförråd - Sundsvalls sjukhus](#)

[Läkemedelsförsörjning](#)

www.rvn.se

19

Region Västernorrland

Startsida Vård & hälsa **För vårdgivare** Regional utveckling Demokrati & insyn Jobb & utbildning Om Region Västernorrland

Startsida / För vårdgivare / Läkemedel

Behandlingslinjer inom vården

Samverkan mellan kommun och region

Laboratorier och provtagning

Läkemedel

Rekommendationer & läkemedelsval

Utbildningar

Dokumentation från utbildningar och tips på e-utbildningar

För apoteksaktörer

Kommunala läkemedelsförråd

Läkemedel

Region Västernorrland verkar för en rationell, säker och kostnadseffektiv läkemedelsanvändning inom länet.

Vår läkemedelskommitté ansvarar för att ta fram rekommendationer till hälso- och sjukvårdspersonalen. Rekommendationerna skall vara grundade på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Här har vi samlat terapiråd, rekommendationer och annan information om läkemedelshantering riktad till vårdgivare och apoteksaktörer.

Läkemedelskommittén

Inom Region Västernorrland finns en läkemedelskommitté med medlemmar som företräder farmaceutisk och medicinsk expertis. Läkemedelskommitténs terapigrupper tar fram rekommendationer inom sina respektive områden.

Du hittar information om kommitténs och terapigruppernas medlemmar via länk under rubriken "Mer på denna webbplats" här på sidan.

Nationell läkemedelslista 1 maj 2021

Lag om nationell läkemedelslista träder i kraft. Nationella läkemedelslistan ger hälso- och sjukvården, apoteken och patienten en gemensam och aktuell bild av patientens förskrivna och uthämtade läkemedel.

→ [Information till stöd för verksamheter vad gäller förändring i arbetssätt](#)

Läs mer på [eHälsomyndighetens sida](#) om [nationella läkemedelslistan](#)

Mer på andra webbplatser

→ [ELINOR Evidensbaserad läkemedelsinformation i norr](#)

→ [JANUS Region Stockholm](#)

→ [Lag om läkemedelskommittéer](#)

→ [Läkemedelsverket](#)

→ [SBU, Statens beredning för medicinsk utvärdering](#)

→ [TLV Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket](#)

→ [Apotek i Sverige, öppettider och telefonnummer](#)

→ [1177.se om läkemedel](#)

Mer på denna webbplats

→ [Mittmedel och Läkemedelsnytt](#)

→ [Läkemedelshantering](#)

www.rvn.se

20

Nya/uppdaterade dokument

- **Spirometri inom primärvården**
På intranätet: under [Läkemedelshantering](#)
- **Sårbehandling och förslag på förband med fokus för primärvård**
På www.rvn.se/mittlakemedel
under Behandlingsområden/Hud/[Bensår](#)
- **Snabbguide läkemedelsavfall**
På intranätet: under [Läkemedelsförsörjning](#)
På www.rvn.se/lk : under [Läkemedelshantering](#) (Bilaga 12)

Indragningar

- Läkemedel dras tillbaka från marknaden om det bedöms kunna skada eller orsaka obehag för brukare/patient.
- En indragning kan gälla en eller flera tillverkningsserier (batcher) eller omfatta hela produkten.
- Indragningsblankett från leverantör- eventuella åtgärder finns under rubriken *Åtgärder Vården*
- Sjuksköterska som genomför kontrollen signerar blanketten
- Spara blanketten minst 1 år, oavsett om läkemedlet fanns på enheten eller ej
- Eventuellt läkemedel returneras enligt leverantörens anvisningar som finns i deras manual (tänk på att titta på ALLA ställen som läkemedel förvaras hos Er).

Fortbildning

Region Västernorrland

Startsida / Vård & hälsa / För vårdgivare / Regional utveckling / Demokrati & insyn / Jobb & utbildning / Om Region Västernorrland

Behandlingslinjer inom vården

Samverkan mellan kommun och region +

Laboratorier och provtagning +

Läkemedel -

Rekommendationer & läkemedelsval +

Utbildningar

Dokumentation från utbildningar och tips på e-utbildningar +

För apoteksaktörer

Kommunala läkemedelsförråd

Utbildningar

Här hittar du information om utbildningar som rör läkemedel.

Dessa utbildningar arrangeras av **Läkemedelskommittén** och är riktade till olika målgrupper inom Västernorrlands län.

Läkemedelskommitténs utbildningar:

- Arrangeras fristående från läkemedelsindustrin
- Riktar sig till alla medarbetare som hanterar läkemedel
- Utbudet styrs av lokal efterfrågan
- Formedlar nationella och/eller regionala riktlinjer
- Har läkemedelsperspektivet som utgångspunkt med kan i lika hög grad ange en bred terapeutisk inriktning

Relaterad information

→ Om läkemedelskommittén

Kontakta oss

→ Region Västernorrland

→ Läkemedelskommittén

→ Anmälan Läkemedelskommittén

→ Ida Ellason Viklund

www.rvn.se/lk

Region Västernorrland

www.rvn.se

23

Fortbildningar under våren

- Lunchföreläsningar **varje tisdag**- digitalt via Teams
- Sjuksköterskestämman **12 maj**- i Härnösand
- Mitt läkemedel 2022 för sjuksköterskor och barnmorskor med förskrivningsrätt **19 maj**- digitalt via Teams
- Från nuläge till ett bättre läge i hemsjukvård och SÄBO- **24 maj och 20 sept** (del 1 och 2)
- Läkemedelshantering för nyanställda sjuksköterskor/distriktssköterskor:
9 juni samt **14 juni**- digitalt via Teams

24

Ssk-stämman 12 maj i Härnösand

Program:

- **08.30 – 09.00 Fika**
- **09:00 – 09.05 Maria Lindström, Läke-medelskommitténs ordförande, hälsar välkommen**
- **09.05 – 09.55 Diabetes typ 1 och 2, aktuella behandlingar**
Maria Cajmatz, informationsläkare i Läke-medelskommittén och Eva Holm, diabetessjuksköterska, Internmedicinmottagningen Sundsvalls sjukhus
- **10.00 – 10.40 Vård i nära relationer- koppling till ohälsa**
Maria Jakobsson, processledare, Enheten för folkhälsa, Regional utveckling, Region Västernorrland
- **10.40 – 10.50 Bensträckare**
- **10.50 – 11.25 Närstående i palliativ vård**
Sara Byström, Specialistsjuksköterska Palliativ vård, SSIH Sundsvall och Sara Sondell, Specialistsjuksköterska Palliativ vård, SSIH Örnsköldsvik, Region Västernorrland
- **11.25 – 12.00 Barn som anhöriga till cancerpatienter**
Catharina Herbst, onkologisjuksköterska, Onkologimottagningen Sundsvalls Sjukhus, Region Västernorrland
- **12.00 – 13.00 Lunchpaus**
- **13.00 – 13.50 Bemötande vid intellektuell funktionsnedsättning och autism**
Marie Ahrling, psykolog, och Elisabeth Berkö, sjuksköterska, Habiliteringsmottagningen, Sundsvall, Region Västernorrland
- **13.50 – 14.20 Bensträckare**
- **14.20 – 15.20 Tankar från min tid i Alzheimerland!**
Henrik Frenkel, journalist med bloggen/podcasten Alzheimer Life, ambassadör för Alzheimerfonden. Henrik Frenkel fick påsken 2019 diagnosen MCI (lindrig minnesstörning) med trolig utveckling till Alzheimer. I slutet på maj 2020 ändrades diagnosen till enbart kognitiv svikt.

www.rvn.se

25

Utbildning: Från nuläge till ett bättre läge i hemsjukvård och SÄBO

- 24 maj och 20 sep 2022, kl. 13-16
- Vi erbjuder möjlighet att under två handledda halvdagar arbeta med förvalda områden utifrån egna resultat vid nulägesbeskrivningen. Målet är att komma fram till utförbara förbättringsförslag/åtgärder för den egna enhetens verksamhetsrelaterade problem.
- Vår förhoppning är att deltagarna kommer tillsammans med andra som de normalt sett arbetar tillsammans med i vården kring våra sjuka och sköra äldre.
- Inför deltagandet ska deltagarna välja ut **en eller två områden som de vill arbeta med** under dessa två eftermiddagar.

www.rvn.se

26

Aktuellt om läkemedel

Kortfattade nyheter till chefer vid hälso- och vårdcentraler för vidare spridning
Information från Läkemedelskommittén/-enheten
Januari 2021

Nyheter kring covid-vaccination

*Vaccination mot covid hos de med tidigare anafylaxi

Personer med tidigare anafylaxi avråds idag från att vaccinera sig mot covid-19. Rutin för hur dessa personer ska kunna vaccineras säkert är under utarbetande. För personer med allergi som inte haft anafylaxi finns råd från svensk allergologisk förening [Se länk](#)

*Rutiner kring vaccination för hälso och sjukvårdspersonal är uppdaterad på externwebben [länk](#)

*Funktionsbrevlåda för medicinska frågor från läkare och sjuksköterskor:
covidvaccination.medicinskafragor@rvn.se

Uppdaterat dokument

Covid-19 behandling i hemsjukvård och SÄBO

[Länk](#)

Ny rutin

Syrgaskoncentrator i hemmet i efterförloppet av covid19-infektion [länk](#)

Se även [bilaga](#) med vanliga frågor kring rutinen.

Ny receptmall

I NCS Cross finns en ny receptmall för syrgaskoncentrator i hemmet – sök \$syrgas

Nytt Recept 19300807-7723 Vårdsystem testpat, Lisa NPO ?

Förnya		Utsätt	
Läkemedel			
☒	Godkända läkemedel	☐	Ikke godkända läkemedel
Läkemedel		Söj	
Com			

Läkemedelsbeställning i Proceedo

Tänk alltid på att kontrollera leveranstid, innan ni skickar iväg beställningen till Apoex. Står det "Leveranstid: Ca. 1 arbetsdagar" så finns inte läkemedlet på lager i Umeå och därmed är det inte säkert att önskat läkemedel levereras dagen efter. Ring alltid Apoex om det är viktigt att ha läkemedlet hemma en viss dag, exempelvis om en patient är inbokad för behandling.

Telefonnummer till Apoex Umeå hittar du här; [länk](#)

Läkemedels- Nytt

Vad tycker
ni?

www.rvn.se

27

Frågor?

28